

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Sähköpostitse 09.10.2020 saapunut asiantuntijalausuntopyyntö

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 7 ja 48 §:n muuttamisesta

Muutosehdotukset lakiin

Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015), *rahoituslaki*, on voimassa vuoden 2020 loppuun saakka. Rahoituslain 48 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laki olisi voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Kun lain voimassaoloa jatkettaisiin kolmella vuodella, pidennettäisiin vastaavasti myös tukien maksuaikaa. Rahoituslain 48 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahoituslain nojalla myönnetty tuki tulisi maksaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2026.

Rahoituslain 7 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtionavustuslain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetun julkisen tuen tai verojärjestelmän kautta myönnetyn etuuden sijaan pykälässä viitattaisiin ainoastaan etuuteen julkisista varoista.

Suomen metsäkeskuksen tehtävät rahoituslain toimeenpanossa

Rahoituksen myöntäminen, maksaminen ja valvonta kuuluvat Suomen metsäkeskukselle, *Metsäkeskus*. Metsäkeskuksesta, sen tehtävistä ja tehtävien organisoinnista säädetään Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011), *metsäkeskuslaki*. Rahoituslain tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Rahoituslain tukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja muihin vastaaviin seikkoihin sovelletaan rahoituslain lisäksi myös valtionavustuslakia (688/2001).

Metsäkeskus käsittelee vuosittain noin 70 000 rahoituslain asiakirjaa. Asiakirjoista 90 prosenttia liittyy taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon. Ympäristötukien ja luonnonhoitohankkeiden asiakirjoja käsitellään noin 1 000 kpl.

Taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon asiakirjoista 71 prosenttia tulee Metsäkeskukseen sähköisesti. Viime vuonna vastaava osuus oli 66 prosenttia. Sähköisesti toimitetulla asiakirjalla tarkoitetaan toimijan tietojärjestelmästä tai Metsään.fi-palvelusta suoraan Metsäkeskuksen tietojärjestelmään toimitettua asiakirjaa. Muuten asiakirjat toimitetaan sähköpostitse ja hyvin harvoin kirjepostina. Suometsänhoidon ja metsätietöiden asiakirjoissa toimitetaan kartta-aineisto yleensä sähköisenä paikkatietoaineistona.

Rahoituslain hakemuksia ja toteutustietoja tarkastaessaan Metsäkeskus käyttää hyväksi metsävaratietoja. Metsävaratietojen avulla nuoren metsän hankkeille tehdään mm. automaattisia tarkastuksia. Ne nopeuttavat asiakirjojen käsittelyä merkittävästi. Taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon hakemusten ja toteutusilmoitusten yhteismäärästä 41,9 prosenttia on tänä vuonna edennyt automaattitarkastuksen jälkeen suoraan automaattiseen päätöksentekoon. Sähköisesti saapuneen asiakirjan käsittelyaika on parhaimmillaan yksi vuorokausi.

Maastossa tehtäviin tarkastuksiin on kehitetty drone-lentokuvauksiin perustuvia menetelmiä. Menetelmät tehostavat ja tarkentavat tiettyjä maastotarkastuksia huomattavasti.

Metsäkeskuksen näkemys lakimuutoksista

Rahoituslaki on ollut voimassa noin 5,5 vuotta. Vuosi 2020 on rahoituslain ensimmäinen vuosi, jolloin tukien maksatuksessa on pelkästään rahoituslain hankkeita. Rahoituslakia edeltävän lain (1094/1996) siirtymäsäännösten mukaan siihen lakiin liittyviä maksatuksia voitiin tehdä 31.12.2019 saakka.

Lainsäädäntö ja sen vaatimukset ovat tulleet tutuiksi metsänomistajille ja metsäalan toimijoille. Metsätoimijat ovat panostaneet sähköiseen asiointiin ja kehittäneet nykysäädöksiin soveltuvat tiedonsiirto-ohjelmistot. Viimeisimmät toimijat ovat saaneet järjestelmän valmiiksi tänä vuonna. On perusteltua olettaa, että sähköisen asioinnin osuus nuorten metsien töissä nousee edelleen ensi vuonna nykyisestä 71 prosentista. Lainsäädännön jatko turvaa osaltaan sähköisen asioinnin jatkuvuutta ja rahoituslain asiakirjojen tehokasta käsittelyä Metsäkeskuksessa.

Metsäkeskuksen tietojärjestelmissä on ratkaistu rahoituslain alkuaian ongelmat ja järjestelmät toimivat asiallisesti. Rahoitushankkeiden automaattisen tarkastuksen prosessi on kehittynyt koko ajan ja sen toiminnan häiriöttömyys on saatu hyvälle tasolle. Automaattiprosessi on tehostanut merkittävästi toiminnan tehokkuutta. Automaattiprosessin suurin pullonkaula tällä hetkellä on yleiskaavoituksen vajavainen paikkatietoaineisto. Yleiskaava-aineistossa on paikkatietoaineistona vain alueen ulkorajat, mutta ei tarkkoja kaavamerkintöjä. Tästä johtuen automaattiprosessi ei voi tarkastaa kaavoitusmerkintöjä, vaan rajauksen sisälle osuva hanke tipahtaa manuaalitarkastukseen.

Maastotarkastusta vaativilla kohteilla on tänä vuonna siirrytty drone-kuvausten kehitysvaiheesta tuotantokäyttöön ja osa tarkastustoiminnasta tehdään kokonaan drone-kuvauksien avulla. Kuvauksista saaduilla tarkoituksella tiedoilla päivitetään Metsäkeskuksen metsävaratietoja.

Rahoituslailla on laajasti vaikutuksia metsänhoitoon ja -käyttöön. Lain tehokas toimeenpano vaatii toimivat tietojärjestelmät Metsäkeskuksessa ja metsäalan toimijoilla sekä säädösten hyvää tuntemusta kaikilta asianosaisilta. Lain katkeamaton jatkuminen turvaa nykyisen toiminnan häiriöttömän jatkon ja yhteiskunnan näkökulmasta tehokkaan rahoituslain toimeenpanon. Rahoituslain jatkoksi suunnitellussa kannustinjärjestelmässä voidaan jo lainsäädännössä ottaa huomioon tietoyhteiskunnan tarjoamat digitaaliset mahdollisuudet lain toimeenpanossa ja tukiin liittyvän asioinnin järjestämisessä.

Yrjö Niskanen, MMT
asiantuntija
Suomen metsäkeskus

Jakelu MvV@eduskunta.fi

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 2 pages before this page
Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende